

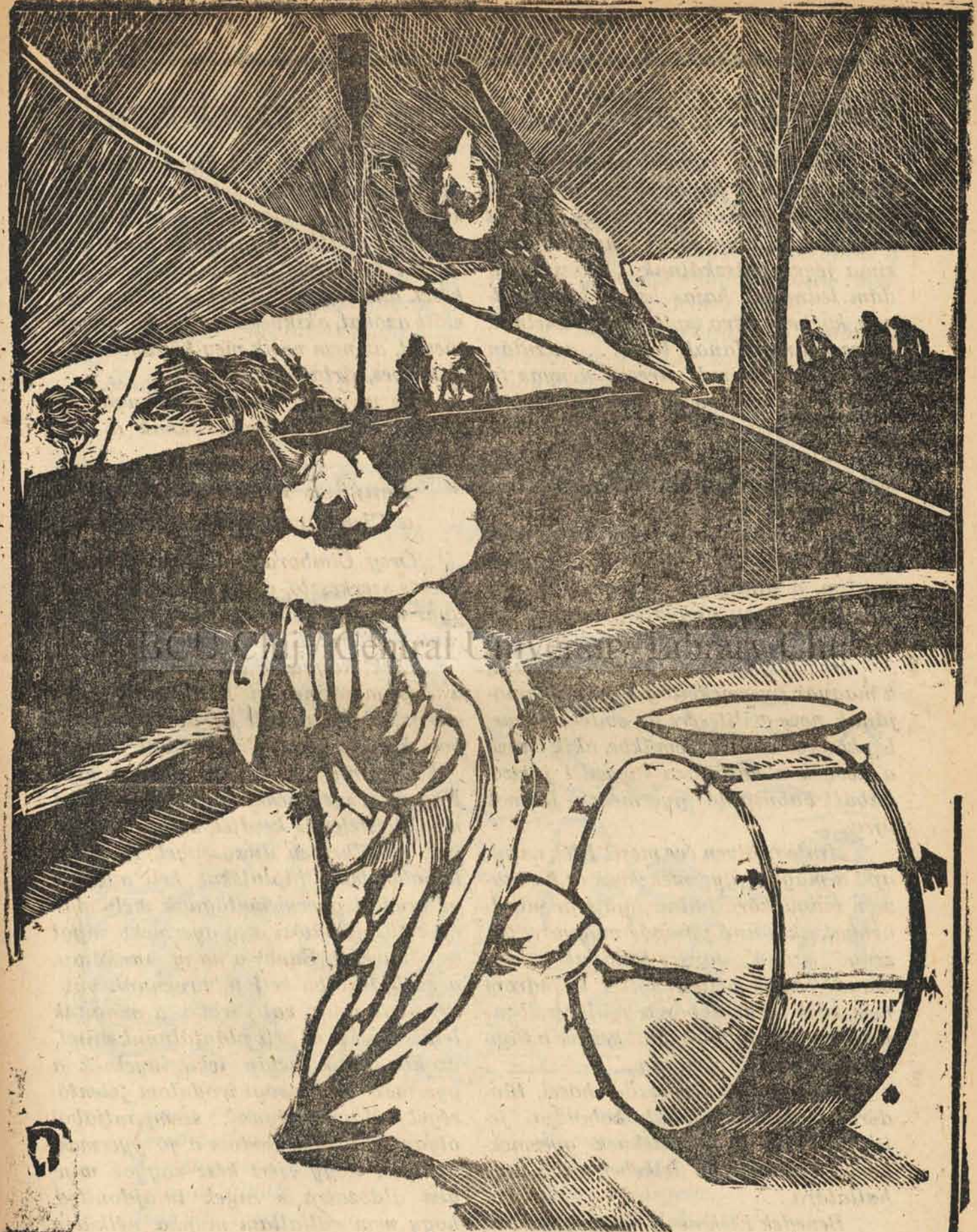
Cimbora

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

TARTALOMJEGYZÉK:

Próba a cirkuszban. Rajzolta Pasc Jenő	1
Benedek Elek – a Cimbora főszerkesztője	2
Vén fa árnyékában. Vers. Irta Benedek Elek	3
A Bóbitás halála. Elbeszélés. Irta F. Vadnai Hermin	4
Tamás érdeklődik. Csevegés	6
Szeresd az Istent. Vers. Irta Szentimrei Jenő	7
Csolnakon. Rajzolta Csengery István. Verselte Monoky Sándor	8
A szerencséthozó pálca. Mesejáték. Irta Almásy Miklós	9
Kutya-macska háboru. Rajzolta Csengery István	12
Senki Tamás története. Gyermekegény. Irja: Kertész Mihály	13
Öreg Cimbora üzeni	16
A Cimbora rejtvényei	16

Cirkusz.

A

gyermek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy minden eltelt

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti. A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen mértékben nő a lap

hirdetése

olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetetlen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BŐRGYÁR r.-t. CLUJ (KOLOZSVÁR)

GYÁRT ELSŐRENDŰ

GÉPSZIJAKAT

**Gödör-cserzés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!**

**Papir- és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az
iskolaszezonra „ZEA“ Első Román Krétagyár Cluj**

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.

Lucaciu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és díszmű tárgyakat, karos- és asztali lámpákat, villanycsillárokat, virág- és szalonszalkákat, írókészleteket, hamutartókat, művészi kivitelű bútort- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát, autogénhegesztést, gépek, csillárok, mindenféle fémtárgyak javítását, tisztítását és ujrasszinezését.

Rókát

és más szörmét

felelősség mellett

fest az

UNIO

Kolozsváron.

**Szúcsőknek
árkedvezmény!**

Benedek Elek — a Cimbora főszerkesztője.

Valahot a messze multban, egy félszáz esztendő ködös távolában apró, ürge fiuk lovasdit játszanak, labdát kergetnek, hógolyóval hadakoznak, sima jégen csúszkálnak . . . kicsiny vidám leánykák hajas babát babusgatnak, körbefogózva ispilángot énekelnek, koresolyán siklanak tova . . . s azután elfáradva, kipirult arccal árnyas fa tövében avagy meleg kandalló előtt puha szőnyegen heverve kiterítik kedvenc ujságjukat és mohón olvassák, mit ír, mit üzen Elek nagyapó.

Ezek az apró, ürge fiuk, ezek a kicsiny, vidám leánykák a ti édes apátok, a ti édes anyátok, kis cimboráim, a tanítótok, tanítónőtök, sőt úgy lehet, hogy nagyapót, nagyanyót is meg tudnátok találni köztük.

Ők azok, akiknek Benedek Eleknek, a magyar gyermekvilág Elek nagyapójának neve említésére az emlékezés meleg könnye szökik szemükbe, akik ennek a névnek a hallatára lovasdit játszó, babát babusgató gyermekek lesznek újra . . .

Mintegy ötven éve mesél Elek nagyapó a magyar gyermekeknek és ha egyszer maga köré tudná gyűjteni mindazokat, akik az ő pompás magyarságu, zengő szavú varázs-tollának mesemondó zenéje mellett nőttek fel, három nemzedék lenne abban a gyülekezetben: nagyapótól, nagyanyótól kezdve a Cimbora kicsiny olvasójáig . . .

Székely Tündérország hősei, tündérei, a gyermekszobák koboldjai jelennek meg a felnőtteknek gyermekkorba visszaszálló lelkében az ő neve hallatára . . .

Benedek Elek nevét már a Cimbora kis olvasói is ösmerik.

Akinek a lelkében ötven esztendőn át visszhangzott az ártatlan gyermeki kacaj, aki egy félszázadon át a gyermeklélek fogékony talajába hintette a magot és élvezte annak kalászba szökését, aki deresedő fővel is látta maga előtt azokat, akiknek serdülő korukban mesélt, az nem válik meg könnyen ettől a kedves, ártatlan világtól.

És mi most büszkén, örömmel jelentjük be a kis cimboráknak a hírt, hogy

Benedek Elek elvállalta a Cimbora szerkesztését.

Öreg Cimbora marad továbbra is felelős szerkesztő, de főszerkesztő a magyar meseírás büszkesége és mindnyájunk mestere: Elek Nagyapó lett.

Elek Nagyapó, aki Székelyföldön, a háromszékmegyei Kisbaczonban él, ezt az elhatározását az alábbi sorokban közölte Öreg Cimborával:

— Amit te, kedves öcsém, írja Nagyapó, igen nehéz körülmények közt nem dicstelenül kezdted, ketten folytatjuk, remélhetően dicsőséggel. A lehető legjobb lelki táplálékot kell adnunk az erdélyi gyermekvilágnak, mely már évek óta nélkülözi a jó gyermekujságot és könyveket. Ennek a nagy munkának a szolgálatába kell toboroznunk minden valamire való író s a magunk lelkességét is át kell plántálnunk mindazokba, akik netán lekicsinyelnék a gyermek- és ifjusági irodalom jelentőségét. Magyarságunk szempontjából olyan fontosnak tartom a jó gyermekujságot, hogy ezért kész vagyok minden áldozatra s ennek tulajdonítsd, hogy nem vállaltam munka nélkül a főszerkesztői címet s a koromat meg-

Prágai nemzetközi mintavásár

➔ 1922. szeptember hó 8-tól 10-ig. ➔

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére. Csehszlovákia leghiresebb gyárainak kiállítása. **Csehszlovák-román gazdasági, ipari és agronómiai ankétek: 1922. szeptember 4–6 Prágában.** Mindkét ország összes ipari, gazdasági és mezőgazdasági kompetens tényezőinek találkozó helye. **Kivételes kedvezmények az ankétek résztvevői és a vásár látogatói részére: 33 százalékos kedvezmény valamennyi csehszlovák vasuton, 75 százalékos vízumkedvezmény, lakás, hirszolgálat stb.**

Legitimációk és jelvények kaphatók a mintavásár képviselőjénél:

„Reclama“ Cluj, Piata Unirei 4. és a csehszlovák konzulátusoknál.

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

➔ **PAL A** ➔

kapható igen jutányosan SCHWARTZ TESTVÉREKNÉL, Strada Decebal (Kölcsey-u.) 37. szám. Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!!

**Nagyvárad és Arad között
autó járat személyenként 300 L.
óránként indul.**

Indulás CUKOR garage. Telefon 16–01.
NAGYVÁRAD Szilágyi Dezső-utca 12. szám.
ARADON FEHÉR garage a pályaudvar mellett.

➔ **BÉKEBELI MINŐSÉGŰ ÚJ!** ➔

Gabonás-, lisztes-, gyapju- és szalmazsák.

Vizhatlan ponyva, napellenző, roletta- és madrac-vászon.

Afrik, seegrasz, bútorrugó, önműködő rolettatrudak. – Zsineg- és jutaheveder

minden méretben és mindennemű kárpitos kellékek. Befőttkötöző

és minden másnemű zsinegek 2/0 T—2/32 L-ig minden számban.

Zsákvarró kendercérna és cipészfonal, továbbá többféle minőségű

használt zsákok nagy választékban a legolcsóbb árban kaphatók

Glücklich Bernát és Fia

cégnél Piața Victorie (Deák-tér) 27.
sz. Plébánia-épület. — Telefon 521.

illető pihenés helyett a tényleges szerkesztés gondját is elvállalom.

... Ezután tehát én is részt veszek az általad kezdett munkában s közös erővel igyekszünk a Cimborát minél érdekesebbé, szívet és lelket nemesisítőbbé tenni, mert a magyar gyermekvilág Elek nagyapója életének hátralevő részében tollát első sorban az erdélyi magyar ifjuságnak fogja szentelni.

Meleg üdvözlettel tisztelő

bátyád:

Benedek Elek.

Azt akarom, hogy mindnyájan olvassátok Elek Nagyapó levelét. Mert fogadalmom van abban, egy gyermekeket szerető, értetek rajongó, derűs lélek fogadalma, amely minket is kötelez... Minket, akik büszkék és boldogak vagyunk, hogy a Cimborá hasábjain a magyar meseírás ragyogó tollu mesterével dolgozhatunk együtt...

A szívünk diktálja, az ő nimbusza kötelez: ne legyünk méltatlanok az ő nagy nevéhez.

A Cimborá szerkesztősége nevében:
Öreg Cimborá.

Vén fa árnyékában.

- Írta: Benedek Elek. -

Vén fa árnyékában,
Forró meleg nyárban
Meggpihenni de jó!
Ki e fát ültette,
Áldassék érette
A kedves nagyapó.

Volt még csak apóka,
Mikor e diófa
Ide ültetődött,
Sokat öntözgette,
Meg-megállt felette,
Mig megöröklődött.

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 10 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takarékbetét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN, — Budapestten keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN. —

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

 Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főügynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-té.) 9.

A Cimborá azt üzeni:

Ha finom
cukorkát
akartok:

kérjétek Melissát

Fiuk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szeressétek,

terjesszétek!

Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a Cimborá kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t.

A szerkesztőbácsi postája Satu-Mare (Szatmár) Eötvös-u.

4. sz. alá címezendő. - A közlésre szánt kéziratok Benedek

Elek címére, Kisbaczon, u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendők

*Miért Istent kérte,
Örömét megérte
Gonddal ápolt fának:
Sokszor ült alatta,
S vele víg csapatja
Sok szép unokának.*

*Vén fa árnyékában,
Forró meleg nyárban,
De sok mesét mondott!*

*És amíg meséle,
Hófehér fejére
Hajlottak a lombok.*

*Hej, szép napok voltak,
– Mi kár, hogy csak voltak! –
Hol van nagyapóka?
Pihen már sirjában,
Nem fa árnyékában,
S nincs mese azóta...*

A Bóbitás halála.

Irta: F. Vadnai Hermin.

A gazdasszony közeledtére Pista kakas összekukorékolta birodalmának valamennyi alattvalóját. Az eperfalombos baromfiudvarban köréje gyűlt minden tyúk, minden csirke s illő tisztelettel figyelt a ragyogó tollazatú, ércshangú vezérre: „Kukkuriku!” – rikoltott Pista kakas még egyszer, szemét szorosán behúnyva – vigyázzatok, tyúkokskáim, amott jön a tolatlan óriás, az a gonosz szörnyeteg, akinek ékes taréj helyett csak vékony, hosszúszerű szőrzet van a fején s falánk száját két piros csík takarja. Még csőre sincs az alávalónak s s mégis a legkegyetlenebb zsarnoksággal uralkodik felettünk. Most is nagy szakajtót hoz magával s míg egyik felső lábával arany szemű kukoricát szór elénk, a másikkal valamelyik hiszékeny gyermekünk után kap, hogy ennek húásával az ő gyámoltalan gyermekét etesse. Kukkuriku! Kukkuriku!”

Tyúkanyóék hangos kotkodácsolással feltek kakas uram vészjósló szónoklatára s fűrgén vonultak a gliciniák védő sövénye mögé. A paprikás csirkék izgalmukban véres párvidalba fogtak; a szelídebb, gyöngéhúsú rántani valók fejvesztetten szaladgáltak a kerítéstől az itatóig s onnan megint vissza. A pehelyszőrű csibikék riadtan bújtak anyjuk védő szárnyai alá s éles csipogással beszéltek a nagy veszedelemről, mely valamennyiök életét egyenlően fenyegeti.

Most árnyék vetődik a sodronyhálós kerítésen át a baromfiudvarba. Az ajtónyikorgásra figyelmes csönd lett: Kakas uram szavai még ott rezegtek minden alattvalójának szívében, de csak addig, amíg az első kukoricaszem-

ek le nem peregtek. Abban a pillanatban elfelejtettek minden mást. Elfelejtették a kakas intő szózatát, eltűnt társaik szomorú végét s a kakással élükön éktelen zsvajjal vetették magukat a sűrűn hulló szemekre.

Csak egy tyúkokcska maradt az eperfa alatt, egy szomorú bóbitás tyúkokcska. Ha éppen elébe gurult egy kukoricaszem, felkapta, de nem tülekedett érte. Jól tudta, ha a lármazó had jóllakott, őt külön eteti meg a gazdasszony; tiszta búzát vet elébe, néha zabot is kap, hogy szorgalmasan tojjék, téli napokon meleg korpamálét, langyos ivóvizet. Az ő tojását külön tette a gazdasszony a szakajtó fenekére; kendővel takarta, nehogy a többivel összekeveredjék. Pedig bátran tehetne volna bárhová, kivált volna az ezer közül is. Olyan szép színe volt a héjának, mint a kis libapásztor napsütötte arca, sárgája pedig sötétebb volt a legragyogóbb kukoricánál is. Ez a szép tojás volt a gazdasszony kis leányának tizóraiája; ezért kapott külön kosztot a bóbitás tyúk; etetés után pedig cirógatást, simogatást.

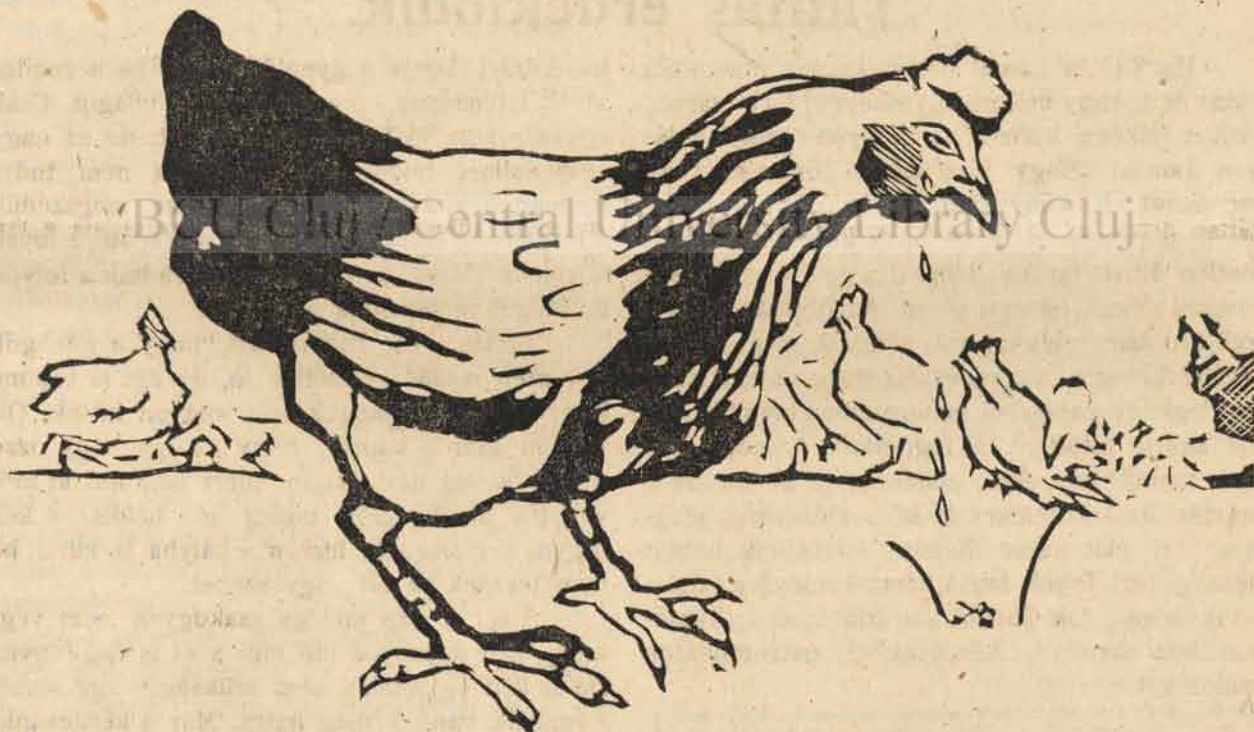
És mégis mindig szomorú volt a kis Bóbitás. Nagy volt az ő bánata: nem voltak fiókiái.

Oh, pedig hogy kívánta magának ezt a nagy boldogságot. Hogy szeretett volna egy fészekaljával végigsétálni az udvaron, mint a társai! A fehér gatyás tyúk tizenhét apró csibével büszkélkedik: oly gömbölyűek, fűrgék; fekete gyöngyszemük csak úgy villog. A sárga tizenhatot költött, abból egyet elvitt a kánya, egy belefulladt az itatóba, de még mindig maradt belőle szép számmal, s ha volt gyásza, az öröme, a boldogsága feledteti vele.

A feketének bársonypihés kicsikéi a leghangosabbak az egész udvarban. Alig pottyán le eperszem a fáról, már ott vannak s maguknak követelik a legizebb falatot. A tarkáé már nagyok, rántanivalók, de oly illedelmes gyerekek, hogy még most sem tesznek egy lépést az anyjuk nélkül, s ha villám cikázik az égen, még most is hozzábújnak, mint pihés korukban.

Meg is áldotta őket az Isten: ők a legügyesebb gilisztakaparók. A kontyos csibéi nem mind saját tojásból keltek. Van köztük tiszta fehér, sárga, van olyan is, melynek fekete pihéi között egy-egy világos folt tarkállik, gatyása is van egy. Még az a rút kopasznyakú is pöffeszkedik előtte az ő három nyomorult kis porontyával, — óh, hogy a Cirmos cica vinné el őket, amint a többit elvitte! Hát még

a kendermagos! Hogy berzenkedik, ha más csak közelébe mer menni az ő vadonköltött pereputtyának. A szénapadlásra rakta tojásait, s amikor megvolt a huszonhárom, eltűnt az udvarból, hogy testének melegével életre ébressze a tojásban szunnyadó fiókáit. Bodri kutya ugatta el neki a titkot, ő pedig a verebektől hallotta. Csak néha jött elő, pár szem kukoricát kapott fel, néhány korty vizet ivott s rohant vissza fészkére. Három heti költés után hangos kotkodácsolással jött elő, maga után vezetve féltett kicsinyeit. Óh, hogy irigyelte őt ezekért a gyönyörű csibékért! Huszonhárom sárgacsőrű, sárgalábú, vadonköltött csibe! Milyen elevének voltak! Röptében kapták el a szúnyogot, a legyet. Egymás csőréből tépték ki a gilisztát, a málépogácsát. Még az esőtől sem félték ezek a vadókok.

De, amit a kendermagos megtett, nem tudná-e megtenni ő is? Nem tudná elbujtatni tojásait s titokban kikölni? Még ma hozzáfog, igen, még ma! Neki is lesznek csibéi, nem fog előtte pöffeszkedni, hengegni az udvar minden tyúkjá, még az az undok kopasznyakú is. Az ő fészekalja lesz a legszebb: hófehér, bóbítás. Hogy fog rájuk vigyázni! A kelő nap első sugaraiban fogja őket fürösztetni, virágharmattal itatni. Minden álca, minden pondró az ő begyükbe fog kerülni. Soha egy percre magukra

nem hagyja őket; nem kap el belőlük egyet sem varjú, héja, kánya. Még a tollatlan óriás sem fogja bántani kicsinyeit, hogy majdan felnőve, sok-sok szép tojása legyen. Talán még díjat is nyernek a szépségversenyen, amit az emberek baromfi-kiállításnak neveznek.

„Óh, én gyönyörű fiókáim!”

Atrepült a kerítésen s a szénaboglya tövébe elbujtatta tojását: Másnap is, harmad nap is így tett.

Negyednap a gazdasszony kis leánya nya-

fogva tolta el tizóraját. — Ez nem a Bóbitás tojása, anyám! Nekem csak az kell, csak azt szeretem.

— No, ne sirj galambom, csitította az anyja, — meglessem azt a huncut Bóbitást. Nem fogja többé tilosba vinni az én kicsiny lányom kedvenc tojását.

Alig lépett ki a házból, ott szaladt előtte a Bóbitás. Se jobbra, se balra nem nézett, a nagy udvar végében álló szénaboglya alá bújt.

— Megfogtalak hát, kis csavargó! — szólt magában s a tyúk után nyúlt. Ez hangos korr... korr... kiáltásba fogott, csőrével dühösen vagdosott maga körül, de a gazdasszony rá sem hederített: szárnyánál fogva fölemelte a tyúkot s három szép nagy tojást szedett ki alóla.

Szegény Bóbitás szivszaggató kotkodácsolásba tört ki. Lábával, csőrével szüntelenül kaparta a földet, hátha megtalálná tojásait. De hiába, az a gonosz ellenség, a tollatlan óriás elvitte a tojásokat, hogy velök saját gyámoltalan gyermekét etesse. Sohasem lesz neki pihéstollú, csipogó kis csibéje; Sohasem mehet végig, fiókáktól körülvéve, az udvaron. Az ő szárnya alá nem szalad remegő csirke, ha kánya vijjog a felhők alatt. Minden tyúk külömb lesz, mint ő.

Kicsiny tyúkszívét nagy fájdalom fogta el, bánatosan hajtotta fejét szárnya alá, s amikor a gazdasszony másnap a szép tojást kereste, szegény Bóbitásnak csak holttestét találta.

Tamás érdeklődik.

Ha Tamás fiamat nézem, amint homokból várat épít, vagy mókus-ügyességgel fára mászik, örül a lelkem. Néha-néha nagyon öregnek látom Tamást. Nagy történelmi, földrajzi vagy természetrajzi könyveket vesz elő könyvtáramból s minthogy a sulyos nagy köteteket kellemtelen ölben tartani, lehasal a szoba padimentomára s órák hosszat olvas. Az olvasás közben gyűjtött ismeretekkel nem elégszik meg, hanem sétálni hívogat, hogy beszélgessen velem. Ezek az ő legkedvesebb órái. Ismereteiben levő hiányokat akarja kitölteni. A fogócskát játszó, bekötött szemű gyerekre emlékeztet, ki tágitja a szemén levő köteléket, ki-kiles alóla, hogy meglássa azt, akit keres. Néhány közöttünk lefolyt beszélgetést fogok leírni, mert bizonyára közöttetek is van sok Tamás, s ti szintén az én Tamásoméhoz hasonló kérdésekkel ostromoljátok születeket.

*

Tamás (az árnyékban olvasgató apjához): Itt jó az árnyékban, de a napsütést nem állom tovább. Vajjon mi okozza azt a rémitő meleget?

Apa: A görögöknek egy nagyon szép meséjük volt a napról. Azt hitték, hogy amikor a hajnal kinyitja a napisten aranyos, gyémántos és ezüstös palotájának kapuját, a napisten felpattan kocsijára. Négy, lángot fuvalló halhatatlan paripa van befogva az arany kócsiba és a lovak megindulnak meredek utjukon az égboltozaton. Este a tenger hajjai fogadják őket, hogy felüdütsék fáradt tagjaikat. A napisten biz-

tos kézzel tartja a gyeplőt, mert ha a rendes utról letérnének, felgyujtanák a világot. Csak egyszer adta ki kezéből a gyeplőt, de ez nagy veszedelmet hozott a világra. Fia nem tudta kormányozni a halhatatlan lovakat, megszedült a magasban, kihullott kezéből a gyeplő, a lovak közelebb jöttek, a földhöz. Kiszáradtak a folyók és lángokba borultak az erdők.

Tamás: Én tudom azt, hogy a görögök sok szép mesét gondoltak ki, de azt is tudom, hogy ezeket ők maguk sem nagyon hitték. Olvastam már a napról, hogy az egy nagy izzó gömb, de azt nem értem, miért nem hül ki idővel. Ha mindig csak meleg jön belőle, el kell fogyni a melegnek, hiszen a kályha is kihül, ha nem tesznek rá fát vagy szenet.

Apa: A nap melege csakugyan nem végtelen. Egy bizonyos idő múlva el is fog fogyni. De neked egyáltalán nem szükséges aggódnod. Évmilliók vannak még hátra. Már a kérdésünkben benne van részben a felelet. A nap óriási, neked még elképzelhetetlen tömeg. Ezért nagyon lassan hülhet ki. De táplálékot is kap, mint a kályha. A hullócsillagok végtelen tömegét huzza magához. Amikor ezek beléje esnek, meleg fejlődik s kis részben pótolja az elvesztettet.

Tamás: Ha csak részben kapja vissza a nap az elvesztett meleget, mégis ki kell hűlnie, bármekkorra is.

Apa: Ismétlem, fiam, eljön az idő, amikor gyengébb lesz az ereje, majd lassan-lassan el

fog sötétedni s nem ad több meleget. Tudósok kiszámították az időpontot, amikor ez bekövetkezik; költők megjósolták az emberek sorsát abban az időben, amikor a nap ereje hanyatlani kezd. De ez igen-igen hosszú idő múlva fog következni. Sokkal hosszabb idő múlva, mint a tudósok eddig hitték. Van a nap melegének egy olyan forrón, melyre eddig nem nagy figyelmet fordítottak. Ebben az óriási izzó tömegben, hol a vas is még felhő alakjában fordul elő, nincs nyugalom. Olyan, mint a forrásban levő víz. Belsejéből, hol még nagyobb a forróság, felszine felé izzó, összeszorult gázok áramlanak, a felső hidegebb rétegeket átszakítják s földi ember számára elképzelhetetlen erejű robbanásokat okoznak. E robbanásokkal irtózatos hő fejlődik. A nap melegének forrása tehát időtlen-időig a nap belsejében összeszorított, elképzelhetetlenül forró gáztömegekben van. Ha ezek nyugodtan tudnának maradni, a külső réteg már talán régen lehült volna és a nap felszine is szilárd réteg volna.

Tamás: Vajjon lehet-e abban a nagy melegben növény vagy állat?

Apa: A napban nem lehet élet a hőség miatt, hiszen abban a forróságban minden földön látható dolog azonnal megolvadna és elpárologna. De lehetnek olyan csillagok, ahol a miénkhez hasonló élet van.

Tamás: Egyik csillagról nem lehet átjutni a másikra?

Apa: Nem, fiam, Amit felemelsz vagy felhajítasz, visszaesik a földre, mert a föld magához huzza. Ezt a nagy erőt nem tudjuk legyűrni. De azért már nem állítjuk oly határozottan, hogy nincs eltávozás a földről. A tudósok rájöttek arra, hogy azok a napsugarak, melyek a földre meleget és világosságot hoznak, az utjukba eső tárgyakat taszítják is. Ez a taszítás észrevehetetlenül csekély nagyobb tárgyaknál. De a szél felkap esetleg oly kicsiny, nagyítóval sem látható szervezeteket, mint amilyenek például az egyes ragadós betegségeket okozzák s felviszi őket a magasságba. Itt érhetik őket a napsugarak s kiteszítják a végtelenbe. Nem vagyunk tehát teljesen elzárva a többi csillagoktól, mert mi is kaphatunk a végtelenből nemcsak hulló csillagokat, hanem élő szervezeteket is.

Tamás: Egyszer azt mondtad, hogy a nap, föld és csillagok között nagy hideg van. Ha a hőségben elpusztulnak, a hidegben is valószínűleg elpusztulnak a földről távozó, élő lények.

Apa: Ezek nem élő lények, fiam, csak magvak, csirák. A nagy hideg kétségkívül sokat elpusztít közülök. De úgy képzel, hogy ezek a csirák a hidegben téli álmodat alusznak és ha a véletlen olyan helyre sodorja őket, ahol megélhetnek: felébrednek és szaporodni kezdenek. De mára elég volt a beszélgetésből. Élvezd a még teljes erővel sütő napnak melegét!

Szeresd az Istent!

(Keresztfiamnak.)

*Aprócska vagy, csak porbacsúszó féreg,
Ma még szavam aligha értenéd meg,
De nagy leszél majd és kíváncsian
Titkos külfőknél tétováz a lelked
S a gondolat száz kétkedésbe kerget:
Eszedbe jut az Isten, kis fiam.*

*Igaz, nem látjuk. De szivünkben itt,
Anyánk csókjánál jobban melegít.
Két áldásosztó keze teli van
Édes gyümölcscsel. Tőle jön a fény,
Meleg sugár zordon tél idején.
Szeresd az Istent, édes kis fiam.*

*Szeresd az Istent, ó, nagyon, nagyon.
Képe ragyog az esti csillagon
S a hópihék, apró csodáiban.
Ó fog kezen, ha eltéveszted útad,
És biztosan az igaz útra juttat.
Szeresd az Istent, édes kis fiam.*

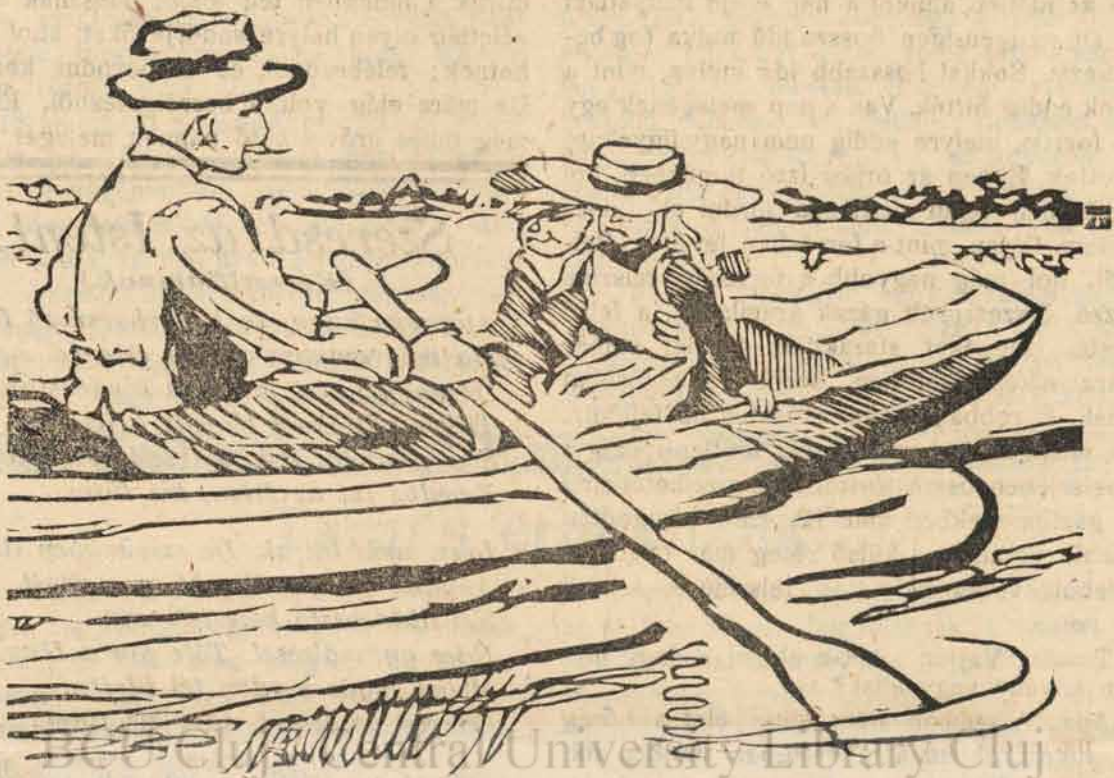
*Jaj annak, aki ellenére támad,
Fejére hullnak vissza mind a vádak,
Elfogy szivéből jószág, szeretet.
Csak benne bízz, kövesd, mint az árnyék.
(Mi volnék én, ha őnélküle járnék?)
Szeresd az Istent mindenekfelett.*

Szentimrei Jenő.

**Már sokszor énekeltem rólatok,
Még többször is éneklek, szép csillagok.
Én úgy szeretlek titeket!
Egy szebb világgal hiteget
Sugárotok;
S ti egyre mosolyogtok,
S oly jól esik nekem
Oda tekintenem,
Hol egy kis vidámság van
E szomorú világban.**

Petőfi.

Csolnakon.

Mariska és a kis Pista
 Iskolába jártak;
 Jól tanultak, élvezik most
 Örömét a nyárnak.
 Csendes folyó füzes partján
 Mindennap megállnak,
 Örülnek a ringó habnak,
 A sok vadvirágnak.
 Egy délután, hogy kimentek,
 Elállt szemük, szájuk:
 Egy halászó kicsi csónak
 Jött épp szembe rájuk.
 Olyan szépen ringatózott
 Az a kicsi sajka,
 Hogy ez a két kedves gyermek
 Kapva-kapott rajta,

Amikor az öreg halász
 Beültette őket
 S kis kezükbe odaadta
 A nagy evezőket.
 De nem tudtak vele bánni,
 Nem indult a csónak,
 Átadták hát apukának
 S jó halászapónak.
 Megindult most szép csendesen
 Ringatózva, lágyan,
 Gyönyörködtek a gyermekek
 A folyó habjában.
 Fejük fölött a madárnak
 Dalra kélt az ajka;
 Ez a nap volt a szép nyárnak
 Legkedvesebb napja.

A szerencséhezó pálca.

– Mesejáték két felvonásban. –

– Irta: Almásy Miklós. –

SZEMÉLYEK:

A napkeleti király
 Pista herceg } unokái,
 Gyurka herceg } a napnyugati király
 Palkó herceg } gyermekei
 Pásztorfiu.

(Történik a napkeleti király udvarában. Ez az udvar éppen olyan, mint egy székely ház udvara. A kis hercegek éppen olyanok, mint minden más kisfiu a világon. A legidősebb talán tizesztendős, a legkisebb talán hat, én nem tudom bizonyosan. A pástorfiu is éppen olyan, mint más pástorfiuk. Tarisznya van a vállán, bot a kezében. A tarisznyájából egy cifrán faragott mogyorófacikka vége látszik ki. Ez a facikka az egyetlen különös dolog az egész darabban. Ez nem olyan, mint más mogyorófacikka. Majd mindjárt megtudjuk, hogy miért.)

Első felvonás.

1. jelenet.

Pista, Gyurka, Palkó (egyik körtét, másik almát, harmadik szilvát hoz a kalapjában, úgy jönnek a gyümölcsösből. Kurta vászonnadrágocskákat, trikó-inget viselnek és mezitláb vannak.)

Pista: No, amint látom, egyszerre készültünk el. Mutasd, Gyurka herceg, mennyit szedtél?

Gyurka: Tessék, megnézheted, Pista herceg. Gyönyörű piros alma. A zsebem is tele van, nemcsak a kalapom.

Pista: Azt hiszem, még valami egyéb is tele van, kedves herceg.

Gyurka: No igen, az is tele van, herceg.

Palkó: Ezt a szilvát nézzétek!

Pista: Adj belőle, herceg! Én is adok a körtéből.

Palkó: Adok, adok. Csak előbb válasszuk ki mindegyikből a két legszebbet és tegyük nagyra... akarom mondani, őfelsége ablakába. Legyen miben válogatnia, mikor fölbred délutáni álmából.

Pista: Igazad van, herceg. Én már tudom is, melyik kettőt teszem oda. (Kiszed két körtét a kalapjából, lábujjhegyen a ház egyik ablakához megy, felpipiskedik s a párkányra teszi.)

Gyurka: Itt a két alma... tedd oda, én nem érem fel az ablakot. (Pista felteszi az almát.)

Palkó: Engem emelj föl, herceg. Én magam akarom odatenni.

Pista: No, nem bánom... kapaszkodj a hátamra. Legalább bekukucskálhatsz s zsalugáterem... megnézheted, mélyen alszik-e még.

Gyurka: Persze, türelmetlenül várod már, hogy fölbredjen.

Pista: (mialatt Palkó a hátára mászik.) Hát hogyne várnám. Tudod, hogy az erdőbe visz mogyorót szedni, mikor fölbred. Azt ígerte. (Az ablakhoz megy.)

Palkó: (leteszi a szilvát, bekukucskál a zsalugáterem. Halkan.) Alszik! Még horkol is! Pedig egy légy éppen az orra hegyét csiklandozza.

Pista: No, gyere már le, herceg, mert le-supantalak.

Palkó: Piha, hogy mondhat egy herceg ilyesmit!

Pista: Bocsánat, elfelejtettem, hogy herceg vagyok. (Előbbre jő.) De azért leszállhatnál már, herceg.

Palkó: Tudod mit? Most játszunk úgy, hogy te vagy az én táltos csikóm. Ugyis én vagyok a legkisebb királyfi... téged a szemétdombon találtalak... kis koszos csikó voltál...

Pista: Köszönöm szépen! Eredj már le a nyakamról!

Palkó: ... Egyszerre csak megszólaltál és egy teknő paraszat kértél tőlem...

Pista: Köszönöm szépen! Szállj le!

Palkó: ... Én tüstént hoztam is a paraszat... megetted mind egy befaló falásig...

Pista: Mégse szállasz le?

Palkó: ... Akkor aztán megrázkódtál és gyönyörű aranyosderes, ötlábu táltos lett belőled. Én felpattantam a hátadra...

Pista: Ez mind nagyon szép, de ha rögtön le nem pattansz...

Palkó: ... És megkérdezted tőlem: hogyan menjek, édes gazdám? Úgy-e, mint a villám, vagy mint a gondolat?

Pista: Herceg, utoljára mondom, szállj le a nyakamból, mert úgy a földre teremtelek, hogy... (Toporzékol, próbálja ledobni.)

Palkó: ... És erre én azt mondtam... Jól van, édes lovam... igazi táltos vagy...

Gyurka: Hohó, jön valaki!

2. jelenet.

Előbbiek, Pásztorfiu.

Pásztorfiu: Adjon Isten jónapot.

Gyurka: (kissé elébe megy.) Adjon Isten. Hát te mi jóban jársz itt?

Palkó: (lenn terem a földön.) Hiszen ez Virág Jóska!

Pista: No, hála Istennek!

Pásztorfiu: Honn van-e a tekéntetes ur?

Gyurka: Miféle tekéntetes ur?

Pásztorfiu: Miféle tekéntetes ur? Hát a tekéntetes ur. Csak egy tekéntetes ur van a faluban.

Palkó: Talán bizony nagyapáról beszélsz?

Pásztorfíu: Arról hát. A magak nagyapjáról.
Palkó: (elébe áll, szétvetett lábbal, hátra-
tett kézzel.) Hát tudd meg, hogy nagyapó nem
tekéntetes ur, hanem a napkeleti király öfelsége.
Mi pedig hercegek vagyunk, az apánk a nap-
nyugati király.

Pásztorfíu: Hát hiszen ha eppeng olyat
tetszik játszodni az urfiaknak, legyen király, én
azt sem bánom. Csak tessék kihívni a tekéntetes
király urat.

Pista: Kihívni? Azt nem lehet.

Pásztorfíu: Nem-e? Hát osztán miért nem?

Gyurka: Mert alszik. A délutáni alvásában
tilos megzavarni. Aki fölkelte, annak fejét vesszük.

Pásztorfíu: No csak, no.

Pista: És miért akarod kihivatni?

Pásztorfíu: Édesapám üzent valamit.

Pista: (méltóságosan) Add elő az ügyet
nekünk, majd elébe terjesztjük öfelségének, ha
felébred.

Pásztorfíu: Én nem bánom, de ez nem
játék, hallják-e, úrfiak? Az egyik svájcer borjú,
az, akinek csillag van a homlokán...

Palkó: A Csillag! Az én bocikám! Ne-
kem adta nagyapó! Csak nem esett baja?

Pásztorfíu: Tüskébe lépett; nem tud a
lábára állni. Azt üzeni édesapám, hogy szeke-
ret kell küldeni érte. Hamar, hogy ott legyen,
mire hazaindul a csorda.

Palkó: Tüskébe lépett a Csillag! Jaj, Istenem,
szegény kicsi Csillag! S kihúzták-e a
tüskét a lábából?

Pásztorfíu: Ki, de azért nem tud még
ráállani.

Palkó: Szaladok Gergőbá'-hoz, megmon-
dom, fogjon be tüstént.

Pista: Aranyos hintóba!

Palkó: Meg is érdemelne szegény Csillag.
De nem bánom, ha félvágás szekérbe fog is,
csak menjen hamar. (Indul.)

Pista: Várj, úgy látszik, ébred nagyapó!

3. jelenet.

(A zsalugáter kipattan s az ablakban meg-
jelenik a Napkeleti király: szép őszhajú, ősz
szakállú ember. Korona nincs a fején, hiszen
éppen most ébredt délutáni álmából. Észreveszi
a gyümölcsöt az ablakpárkányon, elmosolyodik.)

Király: Adjon Isten, urak, úrfiak, váloga-
tott cigánylegények... akarom mondani, her-
cegek. Hát ezt az almát, körtét, szilvát ki rakta
ide?

Pista: Mi raktuk, nagyapó, hogy legyen
mivel megédesítse a száját, mikor fölébred.

Király: Lám, lám, de jó, hogy itt nyar-
lalom nálam az én hercegi unokáim. Hiába
ültettem azt a sok gyümölcsfát, ki tenne gyü-
mölcsöt az ablakomba, ha ti nem volnátok?
(Megkóstol egy szilvát.) Óde édes, óde jó!

Pásztorfíu: Tekintetes úr! Tekintetes úr!

Palkó: Nagyapóka, azért jött Jóska, mert

a Csillag tüskébe lépett a legelőn, nem tud a
lábára állni, szekeret kell küldeni érte!

Király: Ó Istenem! A Csillag! A te
bocikád?

Palkó: Az, az, nagyapó! Ilyen szeren-
csétlen vagyok én!

Király: Megyek tüstént, küldöm érte Gergő
bát. Majd meggyógyítjuk a bocikádat, ne félj.
(Eltűnik az ablakból.)

Pásztorfíu: No, Istennek ajánlom magikot.
(Megfordul, menni akar.)

Pista: Hó, megállj! Miféle pálcika áll ki
a tarisnyádból?

Pásztorfíu (visszafordul.) Miféle pálcika?
Hát csak olyan mogyorófa-pálcika. Édesapám
faragta ki cifrára. Elkértem tőle, ideadta.

Gyurka: Mutasd, mutasd!

Pásztorfíu: (lekanyarítja válláról a tarisz-
nyát, kihuzza a cifrán faragott, kurta pálcikát.)
Itt van ne!

Gyurka: (kezébe kapja.) Jaj, de szép!

Pista: (elkapja tőle.) Igazán gyönyörű!

Palkó: (kikapja a kezéből.) Hadd nézzem
meg én is! Biz ez szép!

Pista: S osztán mire való ez a pálcika?

Pásztorfíu: Ez? Semmire. Ámbár... úgy
hivják, hogy szerencséthozó pálca.

Palkó: Szerencséthozó pálca?

Pásztorfíu: Az. Úgy mondotta édesapám.
Titkos jelek vannak beléfaragva, azokat ő még
az öregapjától tanulta.

Pista: Mit jelentenek azok a titkos jelek?

Pásztorfíu: Azt édesapám sem tudja. Csak
azt tudja, hogy ha ezeket a jeleket rávészi a
páleára, osztán a végit borsika-fenyő lángján
megpergeli - itt van ne, lássák-e, meg van
pergelve a vége -- hát akkor ez a pálca sze-
rencsét hoz annak, aki magánál hordja.

Palkó: S ez igaz?

Pásztorfíu: Már én nem tudom, igaz-e.
Tegnap adta édesapám.

Pista: Több nincs neki?

Pásztorfíu: Nincs. Azt mondja, egy em-
ber csak egy ilyen pálcát csinálhat. Ha többet
csinál, akkor is csak az elsőnek van csudatévő
ereje: az az igazi.

Gyurka: Eh, mese ez!

Pista: Ne feledje, kedves herceg, hogy
Meseországban vagyunk.

Gyurka: Jó, jó, de csudák azért nincsenek.

Pista: Nincsenek? Hát az nem csuda,
hogy mi hetedhétországból idekerültünk nagy-
apóhoz? Én minden csudát elhiszek.

Palkó: En is. Bárcsak enyém lenne ez a
pálca.

Pásztorfíu: Ugyan mit csinálna vele az
urfi?

Palkó: Hát először is meggyógyítanám a
Csillagot. Mert ha szerencsét hoz ez a pálca a
gazdájának, nekem most annál nagyobb sze-
rencse nem kellene.

Pista: Ha az enyém volna, én azt kívánám, hogy a télen mindenből egyesem legyen az iskolában.

Gyurka: En meg azt, hogy télire is itt maradhassunk.

Pista: Hiszen te nem is hiszel abban, hogy ez a pálca csudát tud tenni!

Gyurka: Nem, nem... De azért megpróbálnám. Hátha!

Pista: Te fiú, nem adnád el nekünk?

Pásztortfiú: Hogy eladnám-e? A szerencsémét?

Gyurka: Hiszen nem bizonyos, hogy csakugyan szerencsét hoz-e.

Pásztortfiú: Dejszen, ha magik meg akarják venni, akkor bizonyosan szerencsét hoz. Eddig hittem is, nem is, de most már hiszem.

Pista: Hát mégis mennyiért adnád ide?

Pásztortfiú: (körülnéz) Mennyiért? Hát... ha nekem adják ezt az almát...

Gyurka: Szívesen! Még azt is, ami a zsebemben van! (Előszed néhányat és a többire dobja.)

Pásztortfiú: Meg ezt a körtét...

Pista: Szívesen!

Pásztortfiú: Meg ezt a szilvát...

Palkó: Szívesen!

Pásztortfiú: Hát akkor, Isten neki... odaadom.

Pista, Gyurka, Palkó: Eljen, éljen! — Nesze! (Nagy iparkodással töltögetik a pásztortfiú tarisnyájába a gyümölcsöt.)

Pásztortfiú: (megemeli a tarisnyát) No, nekem már szerencsét hozott ez a pálca. (Vállára veti a tarisnyát. Istennek ajánlom magikat. Hát a szekeret el ne feledjék kiküldeni. (Elmegy.)

Pista: No, gyerekek, ez szerencsés vásár volt.

Gyurka: Buta kölyök ez a Virág Jóska. Ideadja a szerencséjét három kalap gyümölcsért... hiszen azt úgyis odaadhattuk volna, ha kéri. Van itt elég.

Pista: No, te már igazán azt hiszed, hogy a szerencséjét adta ide?

Gyurka: Azt hát. Eleinte azt hittem, tréfál. De aztán meglátszott, hogy maga is hiszi, amit mond. Ez a pálca szerencsét hoz, azt én mondom nektek!

Pista: Hát most add ide, Palkó. Nálad már eleget volt.

Palkó: Hogy én odaadjam? Hát akkor hogy gyógyítsam meg vele a Csillagot?

Pista: A Csillag csak estére kerül haza. Addig bizony nem tartod magadnál a palcát. Ez közös. Én vagyok a legidősebb, én vigyázok rá.

Gyurka: Persze, minden a legidősebbé! Mi mindent csak akkor kapunk meg, mikor már a trónörökösnek nem kell! Hordjuk a levetett ruhádat, cipődet.

Pista: Cipőmet?

Gyurka: Télen, igenis! — És most még a levetett szerencsédet is hordjuk? Hogy is ne!

Pista: Mért legyen inkább nálad, mint nálam?

Gyurka: Nélkülem még se vehettétek volna. Én úgy tettem, mintha nem hinnék a pálca csudatevő erejében.

Pista: Úgy tettél?...

Gyurka: Igenis, úgy tettem! Azért adta ide! No, Palkó, egy-kettő...

Pista: Oda ne add neki!

Palkó: Nem is adom! A mesében is a legkisebb királyfi...

Gyurka: Eh, bánom is én a mesét! Add ide!

Palkó: És én meg akarom gyógyítani a Csillagot!

Gyurka: Majd akkor visszaadom, de most... (El akarja venni a palcát.)

Pista: Oda ne add! Hagyj békét neki! (Rángatni kezdi Gyurkát.)

Palkó: (sirva.) Én a Csillagot akarom... nem adom...

Gyurka: (ugyanakkor, tovább dulakodva.) Add ide! Add ide!

Pista: (ugyanakkor, szintén folytatva a verekedést.) Nekem add! Nekem add!

(A földre hemperednek, úgy verekszenek. Kiáltozás, visítás, sírás.)

4. jelenet.

A Napkeleti király (ijedten kiszalad a házból).

Király: Gyerekek! Gyerekek! Mi az? Mi történt? Álltok fel rögtön?

(A három gyerek nagy nehezen elválik egymástól. Pista, Gyurka feláll. Palkó hason fekszik és testével takarja a palcát.)

Mindhárman: (egyszerre.) Nagyapó! Nagyapó! Nagyapó!

Király: Nem szégyellitek magatokat? Pista, te, a legnagyobb, te is verekszel az öcséiddel?

Pista: (sírától fojtogatott hangon.) Igen, a legnagyobb vagyok és mégsem akarják ideadni.

Gyurka (ugyanúgy.) Nélkülem sohasem szerezték volna meg és mégis elveszik tőlem.

Palkó: (a földön.) Én meg akarom gyógyítani a Csillagot! Én meg akarom gyógyítani a Csillagot!

Király: Hát megmondjátok-e már végre, mi az, amit el akartatok venni egymástól?

Pista: A... a szerencséhező pálca.

Király: Szerencséhező pálca?

Gyurka: Igen. A pásztortfiútól vettük. Bizonyos, hogy szerencsét hoz. Bizonyos. Nekem köszönhetik és most...

Király: Hol van az a pálca? Sok szerencsét hozott eddig, azt látom.

Palkó: (szipogva föltápáskodik és nagyapja felé indul a palcával.) Én meg akarom gyógyítani vele a Csillagot!

Király: (kezébe veszi a palcát, nézegeti.) Szép pálca. Hát ezért vertétek egymást agyafőbe. No, most mindeneelőtt elzárom a szekrényembe.

(A három fiú egyszerre, hangosan elsírja magát.)

Király: Csitt, hercegek! Egy hangot se halljak! En nem tűröm, hogy az unokáim verekedjenek egymással. Szép hercegek vagytok, mondhatom! Most büntetésül három napra elzárom ezt a pálcát... csitt, ha mondom! Három nap múlva meglátom majd, hogyan tesztek igazságot köztetek. Mondjátok: csak egy ilyen szerencséhezó pálcá van a világon?

Gyúrka: Csak egy. Ha többet csinálnak, akkor is csak az első az igazi.

Király: Bizonyos ez?

Gyúrka: Bizonyos!

Király: No, mindegy. Majd igazságot tesztek valahogy.

Palkó: De nagyapó, legalább a Cillagot gyógyítsa meg vele!

Király: Nem hiszem, fiam, hogy a Csillagnak használna ez az orvosság. De azért megpróbálom. Most menjetez uzsonázni, hallom,

hogy nagyanyóka hiv bennetek. Verekedés pedig ne legyen, mert sohasem látjátok többet a szerencséhezó pálcát!

Nagyanyó hangja: (a házból) Gyerekek! Uzsonázni!

(A három gyerek egyszerre iramodik neki. Egy pillanat alatt eltűnnek a házban. A Napkeleti király a pálcát suhogtatva, elgondolkozva megy utánuk.)

Függöny, ha van, legördül.

Második részt jövő vasárnap közöljük.

Ameddig a történet csillaga

Röptti a multakba sugarát:

A szem saját kezünkben mindenütt

Saját szívkre célzó gyilkot lát,

S ez öngyilkos kéz hányzor szálla ránk!

Isten csodája, hogy még áll hazánk.

Petőfi.

Kutya-macska háború.

Mióta a világ: világ,
Hajja, haj!
Kutya gyűlölí a cicát,
Hajja, haj!
Ahol kapja, ott harapja,
Igy tett apja s a nagyapja,
Hajjahajja, haj!

Láttam én már macskát zsákban,
Hajja, haj!
Kutyával nem barátságban,
Hajja, haj!
Hideg rázza, úgy fél tőle,
Szalad, mint a szél előle,
Hajjahajja, haj!

Am de egyszer, hej, mit láttam,
Hajja, haj!
Cica győzött a csatában,
Hajja, haj!
Kutyán ennél nagyobb szégyen
Nem esett már réges-régen,
Hajjahajja, haj!

Hogy s mint győzött a cicácska,
Hajja, haj!
Nagyapó megmagyarázza,
Hajja, haj!
Szájkosár volt a kutyuskán,
Könnyü győzni így, cicuskám,
Hajjahajja, haj!

Senki Tamás története.

— Irta: Kertész Mihály. — (10)

(Folytatás)

— Ugyan, mi az ördögöt kereshetett ez a két gyerek ebben az itélet-időben a hid alatt?! Ha rájuk nem találok, reggelre mind a kettő ott fagy meg! Így is nem tudom, mi lesz a kisebbikkel. Nagyon rossz színben van.

Eközben megtömté kis, angol pipáját, rágyujtott s fejére huzva az esőköpeny fejtvédőjét, újra kilépett az őrházból, a viharos éjszakába, szolgálatát teljesíteni...

XII.

Csepű interjut ad egy ujságíróknak.

Csepű ébredt fel előbb. A nap már meglehetősen magasán járt a teljesen derült égen, mikor az álmat kidörzsölte szeméből. Első tekintete ama ágy felé esett, melyben Tamás pihent.

— Még alszik — szólta a rendőr, aki az asztalnál falatozott s akit csak most vett észre Csepű. — Egy kicsit várhatunk még, aztán bemegyünk a központba, ahol jegyzőkönyvet veszünk fel, mert hátha valami veszedelmes csavargók vagytok, akiket talán már köröznek is.

Maga a rendőr is elmosolyodott ezen az észrevételen, noha igyekezett megőrizni a hivatalos komolyságot, ami azonban sehogysen sikerült.

A beszélgetésre Tamás is felérezett s csodálkozva nézett körül.

— Hol vagyok? — kérdezte, hol a rendőrré, hol Csepűre tekintve.

— Jó helyen — nyugtatta meg Csepű.

— Ahol nem csorog be az eső — toldotta meg a rendőr. — No, de ha már felébredtél, mehetünk is tovább.

Tamás nehezen lekecmeredett az ágyról. Még most is fáradt és kimerült volt, láza pedig nem hagyott alább. Ólomsúlyúnak érezte minden tagját s alig tudta lábait emelni.

Lassan mégis elindultak. A két gyerek közre fogta a rendőrt, mintha ők kísérnék őt s nem a rendőr őket.

Az úton a rendőr elbeszélgetett velük.

— Hol laktok? — kérdezte.

— A kilencedik kerületben, a Nap-utcában — válaszolt Tamás illemtudóan, mert nagyon

félt ettől a szigorú tekintetű, kifent bajszu rendőrtől. Azt hitte, hogy talán fel is akasztják, ha nem a legnagyobb illendőséggel válaszol a kérdésére.

— És mikor jöttetek el otthonról? — tudakozódott a rend szigorú őre.

Csepű hirtelen intett a szemével, hogy ne válaszoljon. Attól tartott ugyanis, hogy még valami meggondolatlanságot talál mondani. Azért hát ő vette át a szót:

— Hát, tetszik tudni, biztos ur — (e magas titulálás láthatólag jól esett a közrendőrnek) — mi eltévedtünk. Mi testvérek vagyunk s elküldött anyánk a vacsorával a gyárba, apánkhoz s a rövidebb úton akartunk hazajutni, de eltévedtünk. Közben kitört a vihar, oszt a hid alá menekültünk. A többit aztán tetszik már tudni.

— Nagy imposztorok lehettek ti! — fenyegette meg őket a rendőr.

Tamás nem mert ránézni. Azt hitte, rászakad az ég, mikor Csepű hazudozásait hallotta. Már arra gondolt lelkiismereti furdalásában, hogy mindent bevall őszintén, mikor odaértek a kerületi központi hivatal elé.

A rendőr felvezette őket egy széles lépcsőn a második emeletre s ott egy ajtó előtt azt mondotta nekik:

— Várakoztatok itt egy kicsit. Mindjárt elintézem a dolgotokat, aztán mehetek haza.

Ezzel már is eltűnt az ajtó mögött.

A folyósó, ahol Tamáséknak várakozni kellett, igen forgalmas volt. Hivatalnokok, egyenruhás tisztviselők, rendőrök jöttek-mentek, sürgölődtek s legtöbbször egy pillantásra sem méltatták a két ácsorgó, kopott, gyűrött ruhájú gyereket.

Már-már unni kezdték a várakozást s Csepű erős terep-szemlét tartott, hogy merre is lehetne innen meglőgni, mikor egy alacsony, vékony arcú fiatalember toppant eléjük.

— Mit csináltok itt, gyerekek? — kérdezte Csepűtől.

— Várunk — felelt Csepű kurtán.

– Aztán mit vártok? – firtatta a cvikke-res fiatalember.

– Azt magunk se' tudjuk... De miért tetszik kérdezni?

Ekkor egy tisztviselő haladt el mellettük, aki megveregette a fiatalember vállát, megkérdezte:

– Talán riportot készülni az ujságnak?

– Lehet – válaszolt fiatalember nevetve.

Ez a pár szavas beszéd szeget ütött Csepü fejébe.

– Az úr talán ujságíró? – kérdezte hirtelen, mikor ismét feléjük fordult.

– Hát te tudod, mi az az ujságíró?

– Hogyne! Hiszen nyáron, a vakációban én is szoktam ujságot – árulni.

– No, és miért érdekel, hogy én ujságíró vagyok-e?

– Mert volna egy nagyszerű esetem, amit meg lehetne írni az ujságban.

– No, nézd, még tényleg igaza lesz Rákos fogalmazónak! Hát hadd halljam az esetet.

Ekkor Csepü egy ujságírót megszegyenítő élenkséggel és bőbeszédűséggel elmesélte Tamás élettörténetét s mostani kalandos tervüket, hogy megkeressék Tamás ismeretlen szüleit.

Az ujságíró fülei csak úgy nyelték Csepü szavait, ceruzája pedig fűrgén siklott a notesz lapjain. Sietve jegyeztetett, nehogy egy mondatot is elveszítsen abból, amiket Csepü mesélt.

Mikor aztán Csepü készen volt mondaniaválójjával, várakozás-teljesen nézett az ujságíróra.

– Pompás dolgokat meséltél, öcsém – örvendezett az ujságíró. – Olyan cikket írok belőle, hogy pártját fogja ritkítani! Holnap egymillió ember fogja olvasni az egész országban szanaszét!

– Epen ezt al arom én is – mondta Csepü.

– Mert hátha elolvassák Tamás szülei is. Akkor aztán mindjárt egymásra találának.

Az ujságíró csodálkozva nézett Csepüre, aztán megelégedésének kifejezéséül egy fényes ezüst koronát nyomott a markába, mielőtt otthagytta őket.

– No, Tamás – örvendezett Csepü – most már biztosan rendben lesz a dolog! Ez az ujságíró megírja az esetet, sok-sok ember elolvassa, egyik a másiknak elmondja s így eljut majd a szüleid fülébe is!

Tamás azonban fásult arccal, közömbösen hallgatta végig barátját. Beteg volt, kinozta a nehéz láz s nem tudott semminek sem örülni, ágyba kíváncszott, jó, puha ágyba, hogy süppedő párnákra hajthassa fejét...

Végre kijött a rendőr is a szobából s beszólította a két gyereket. Csepü hetykén, Tamás azonban támoltyogva lépett be.

Egy ősz-haju, kövér bácsi fogadta őket, akinek apró mosolygós szemei voltak s gömbölyü hasa miatt csak egy lépésnyi távolságra tudott az íróasztaltól ülni. Két vastag bajuszának

a hegye felfelé kunkorodott, arca pedig piros volt, mint aki sokat nevetett. Tömpe, husos ujjai között egy papírlapot forgatott s hol a papírra, hol a gyerekekre pislogott, úgy beszélt:

– Hát ti vagytok azok?! Már tegnap óta kerestetek benneteket. Apátok-anyátok kétségbe vannak esve. Voltak is itt. Ugy sirtak, mint a zápor-eső. Hát szabad a szülőknek ilyen fájdalmat és ijedtséget okozni? Ezért kinlódna, bajlódna, fáradozna veletek?! Rossz kölykök! Szégyeljétek magatokat! Most az egyszer még elengedlek benneteket, de ha még egyszer a szemem elé kerültök, rögtön beduglak mind a kettőtöket a váczi javító intézetbe! Most pedig szedjétek magatokat s egy-kettőre otthon legyetek! De előbb vegyetek ebből a cukorkából, ni!

És kihuzott zsebéből egy kis fehér zacskót s odatartotta a két gyerek elé.

Tamás, akinek szeme tele volt könnyel, félénken közeledett, Csepü azonban nem volt annyira megijedve s Tamást megelőzve jól belemarkolt a cukorkába. Aztán, mint a pergettyű, gyorsan megfordult s már kint is volt. Szegény Tamás alig bírta nyomon követni.

Az utcán aztán meglassította Csepü is lép-teit s nevetve fordult Tamáshoz:

– Ez az öreg Sallay bácsi volt. Ő bajlódik a gyerekekkel. Arról híres, hogy mindig cukorral kínálja meg a gyerekeket, mert jó ember s szereti is a gyerekeket, csak akkor haragszik meg rájuk, ha sokat vesznek a cukros zacskójából. Azért is siettem úgy el, nehogy nyakon legyintsen, mivel én alaposabban belemarkoltam, mint te. Gondoltam rád, aki nagyon félénk vagy s egy szemnél többet nem mersz venni... No, de most induljunk hazafelé, hogy legalább az ebédhez idejében érkezzünk meg... Ugyan nem sok sikerrel járt ez a kirándulásunk, de azért nem volt teljesen eredménytelen. Attól az ujságírótól sokat remélek... Az ám, az ujságíró! Hol is van a keresetem?

Kotorászni kezdett a zsebeiben. Végre megellete a koronát.

– Itt van, ni! – mutatta fel két ujja között. – Ezen testvériesen megosztozunk. Mit akarsz inkább, krumpli-cukrot vagy medvecukrot?

– Mind a kettőt szeretem – vallotta meg Tamás gyerekes őszinteséggel.

– No, jól van. Akkor veszünk huszonötért medvét, huszonötért krumplit.

Épen egy fűszerkereskedés előtt haladtak el. Csepü rögtön benyitott és előkelő hangon kérte a kétféle cukorból a szokatlanul nagy mennyiséget.

A kereskedő gyanakodva nézett reá.

– Van pénzed? – kérdezte.

Csepü fitymálva és ajkbiggyesztve nyult zsebébe és – mintha csak úgy turkálna az ezüstpénzben, – a pultra dobta a fényes koronát.

Erre már megnövekedett a szatócs bizalma s kimérte a két adag cukorkát.

XIII.

Egy szomorú asszony.

Nagy uram, a kosárkötő, amióta Tamás eltűnt, egy pillanatot sem töltött a műhelyében. Egész délután kint állott a kapuban s tekintete révedezve járt az utca egyik végétől a másikig. Amikor már oly sötét lett, hogy az orráig sem látott, még akkor is kint maradt egy ideig, bizakodva, reménykedve, hogy hátha mégis előbukkan a sötétből Tamáska, akinek dél óta nyoma veszett. Várt, várt s ha távolról lépések kongását hallotta az egyre néptelenebb utcában, szeme felragyogott, arcát az izgalom pirja öntötte s szive hevesen dobogni kezdett. Persze, mindig csalódott...

A délután folyamán több ízben kijött hozzá a kosárkötőné is s reménykedve kérdezte:

– Nos, jön-e?

A felelet mindig ugyanaz volt:

– Nem!

Később aztán nem is kérdezte már az asszony, hanem csak csendesesen kijött, ránézett férje komor arcára, aztán szótlanul visszafordult... Nem is jött ki többet, csupán még egyszer, este, hogy vacsorához hívja az embert.

– Még nem megyek – mondta Nagy uram az asszony sürgetésére. – Hátha jön... Várjunk egy keveset.

– Hiszen már késő este van – sóhajtott az asszony.

A kosárkötő vállat vont és nem mozdult.

Az utca teljesen kihalt. A messze Körút forgalma csak mint óriás szunyog zümmögése hallatszott idáig, egyébként csend volt, mélységes, nagy csend. Néha-néha még felhangzott egy-egy kapu zárának nyikorgása, amint a ház-mester bezárta, aztán ez a zaj is megszűnt. A Nap-utca lakói már valamennyien otthon voltak. Nagy uram még egyszer körülhordta tekintetét, belefurta a sötétségbe, aztán – reményét veszítve – lassan becsoszogott udvari lakásába.

Teljes némaságban fogyasztotta el a két öreg egyszerű vacsoráját s étkezés közben könnyes szemmel tekintettek a Tamáska üresen maradt helyére. Sehogysem izlett nekik az étel és a falat nehezen ment le torkukon.

Aztán lefeküdtek. De sokáig nem tudtak elaludni, hanem álmatlanul forgolódtak ágyukban. És mikor végre el is szunnyadtak, minden legkisebb zajra felrezzentek és úgy figyeltek. Pedig csak egy ajtó csapódott be valahol, vagy a szél rázta a fákat vagy a kint szorult macska kaparta az ajtót.

Amikor kitört a vihar, egyáltalán nem tudtak tovább aludni. Felültek ágyukban és egész testükben reszketve gondoltak Tamás-

kára, ki ebben a rettenetes éjszakában valahol kint bujdokol, csatangol...

Alig pitymallott, a kosárkötő már ismét kint állott a kapuban. Most már nemcsak nézelődött, hanem minden járókelőt megszólított, hogy nem látta-e Tamást.

Az ismerősök szánakozva, részvétellel hallgatták a kosárkötőt, de semmi felvilágosítást nem tudtak adni.

Amint így figyel, vizsgálódik, kérdezzet, várakozik, egy ismeretlen asszony közeledik feléje. Ha a Nap-utcában egy idegen jelenik meg, azt rögtön észreveszik, mert szokatlan dolog ez. A kosárkötőnek is feltűnt ez és ösztöne azt sugta, hogy szólítsa meg ezt az idegen asszonyt is. Mikor tehát egészen közeljött, tisztelettel megemelte kalapját előtte.

Az asszony csodálkozva vetette reá nagy, sötét, szomorú szemét s habozva megállott. A kosárkötő egy pillanatilag végigfuttatta tekintetét az asszonyon. Harminc év körüli egyszerű, fekete-ruhába öltözött nő volt. Valami munkásféle ember neje lehetett. Arcán végtelen szenvedés, bánat ült. Gyászolhatott valakit, legalább is sötét ruhája erre engedett következtetni. Fején ugyancsak fekete kendő volt, ami még busabbá tette arcát.

– Ugyan kérem – szolt Nagy uram a rövid szemlélődés után – nem méltóztatott látni egy tíz éves fiúcskát, akin szürke ruhácska volt. Szőkefűrtű, nagy, kékszemű fiúcska volt.

Az asszony egy percig gondolkodott.

– Nem... nem láttam – válaszolt. Talán a fia volt?

– Igen... azaz... Különbben ez nem fontos... Tamáskanak hívják és tegnap délben eltűnt, azóta nem került elő, pedig már a rendőrségen is voltunk.

– Tíz éves volt? – kérdezte az asszony elmerengve.

– Igen. Tíz. Ambár egészen pontosan nem is tudom.

– Hogyan? Hát mikor született?

– Ez az épen, amit nem tudok egész határozottan... No, de ennek hosszú meséje volna. Nem akarom asszonyságotat tovább feltartani utjában. Ezért is bocsánatot kérek.

(Jövő vasárnap tovább meséljük.)

Nekem valamennyi között legkedvesebb
Madaram a gólya,
Édes szülőföldem, a drága szép Álföld
Hűséges lakója.

Tán azért szeretem annyira, mert vele
Együtt növekedtem;

Még mikor bölcsőmben sírtam, ő már akkor
Kerepölt fölöttem.

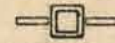
Öreg Cibora üzeni:

(E rovatban minden kis cibora levelére válaszolunk)

Székelty Sándornak: Ez már aztán levél, amit irtál! Szeretem, ha a kis cimborák ilyen hosszú levelet írnak. A naplórészlet, amit beküldtél, igen kedves és tanulságos. A kis cimborák okulására közölni is fogom. **Berkovits Józsefnek:** Ha nem kaptál választ, az csak annak tulajdonítható, hogy a leveled elkallódott valahol a postán. Most beküldött rejtvényeid jók, közlöm is őket. **Glück Imrénnek:** A rejtvényed igen ötletes, de a kis cimborák nem igen ösmerik a Beniczkiné nevét, nem tudnak megfejteni. **Petty Böske:** A rejtvényeid jók. Sorra kerülnek. **Róth Manynak:** Kedves dolog tőled, hogy a kis cicát Ciborának nevezted el. Már van egy Pilhoffer Cibora, az egy kis kutya, most már van Róth Cibora is. Ha a nyert könyv helyett másat szeretnél, hozd be, kicsérélem. Benedek Elek bácsinak átadjuk üdvözlőletedet. Biztosan jól fog neki esni. **Ausländer Agicznak** Kolozsvár: Köszönöm az üzenetedet kicsi cimborám, nagyon jól esik. Én is szeretlek ám mindnyájatokat, csak azt sajnálom, hogy nem ösmerlek mindnyájatokat személyesen. De hát semmi sem lehetetlen. Felírtam a cimedet és ha egyszer Kolozsvárra megyek, beállítok az Árpád utca 25. alá. Szívesen fogadsz? **Platthi Magdának** Nagybánya: Nagyon kedves a levélkéd, Magdus és rendesen, szépen van írva. Rendes kislány lehet, aki ilyen levelet ír. Csak írd meg, hogy hány éves vagy és hányadik osztályba jársz, hogy ilyen szépen tudsz már írni. **Sepsy Jánosnak** Adorján: Az egyik megfejtéssel lekéstél, Jankó. De nem baj, pótoljuk, hiszen, amint látom, szorgalmasan megfejted a rejtvényeket. Vigyázz, kis cibora, ne egyél sok gyümölcsöt, meg ne artson. Látogatásodat várom, reméllem, hogy megnőttél, meghízta a vakációban a jó adoriánis levegőn. **Gottlieb Katinak:** Jaj, de haragos kis nő vagy, Kata! Sie ek neked írni, hogy kibékítsek, mert nem szeretem a haragos cimborákat. Hidd el, hogy én minden levélre válaszolok, ha megkapom. A tiedet biztosan nem kaptam meg Pilhoffer Gyula bácsi, aki a Ferizade című mesét írta, Oszinak az édesapja. Megkérdeztük tőle, hogy hol is van Tükkörország, mert a térképen mi se n találtuk meg. Hát azt mondja, hogy ott van az közvetlenül a Csokoládé-szigetektől északra, a Bonbon-hegyek tövében, ahol a Madártej folyó ered. Cirmos főudvarmesternek nincs telefonszáma. Csak mondd be a nevét a központnak, ugyanis kapcsolnak. Most már aztán, reméllem, hogy szent a béke és írni fogsz máskor is. **Barazsu Jósának:** Hát persze, hogy minden rejtvény megfejtését külön kell beküldeni. Hiszen ha vársz, míg összegyűlnek, elkésel, mert a megfejtés megjelenik. Látod, a 24. szám megfejtésével is elkéstél. A másik kettő azonban idejében jött. Az utólag küldött példányokért nem kell fizetned. **Hádinger Gyuszikának** Zilah: A Cibora megjelenésében a nyomda költözködése okozta a késedelmet. Szeptemberre rendbejön minden, mert mint megkezdődik az iskola, fontos, hogy vasárnapra megkapjátok az újságot, nehogy hétköznapi elvonjon benneteket a tanulástól. **Pilhoffer Oszinak:** Örülök, hogy jól mulattál Mogyoróson és jól esik, hogy rám is gondoltál. Az apukád ügyét majd velem intézzük el. Mondd meg, hogy keressen fel egyszer. **G. M.-nek** Érmihályfalva: Elolvastam a verseidet. Egy harmadik polgáristától elég jó dolgok, de lapba még nem valók. Fogsz még idővel olyat is írni, ami megjelenhetik a Ciborában vagy akár más lapban is. **Több kis cimborának** a jövő héten válaszolok.

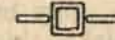
A CIMBORA REJTVÉNYEI

Betűrejtvény.

– Berkovits Józseftől. –

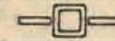
R 12 óra y

Verses rejtvény.

– Berkovits Józseftől. –

Ide-oda kanyarog,
Nyáron sokszor sanyarog,
Mikor aztán van mit inni,
Veszedelmes is tud lenni.
Viz a lelke, jég a háta,
Aki okos, kitalálja.

Betűrejtvény.

– Petty Böske-től. –

S H ázom, fázom.

A Cibora 25. számában közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Rendkívüli. 2. Hétkö. 3. Háló.

A Cibora 25. számában közölt rejtvények helyes megfejtői:

Glück Imre, Lakatos László, Kolontáry Laci Nagyvárad, Neumann Kató Szinérváralja, Herschkovics Elza és Sándor, Vigh József, Káhán Klára, Péterfy Árpád és Zoltán, Tatár József, Vajda György Érmihályfalva, Goldstein Mór Érmihályfalva.

Könyvet nyertek:

Kolontáry Laci Nagyvárad, Neumann Kató Szinérváralja, Péterfy Árpád Zoltán.